

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIV.—LETO XXXIV.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), JUNE 7, 1951

ŠTEVILKA (NUMBER) 111

NOV GROB

ANTON PODPADEC

Po dolgi in mučni bolezni je preminil 24. maja v Los Angelesu, Cal., poznani bivši Clevelandčan Anton Podpadek, ki je zadnjih šest let bival pri sestri Mrs. Victoriji Jelušič v Los Angelesu. Rojen je bil v Trstu leta 1890. V Ameriko je prišel leta 1907.

Na pogreb, ki se je vršil 28. maja iz dvorane SNPJ v Fontani, Cal., ob veliki udeležbi članov in prijateljev, so prišli iz Clevelanda njegova žena Anna, rojena Yadrich, sinova Emeric in Ralph ter zet Geo. Henna. Zapušča tudi hčeri-dvojčki, poznani plesalki Florence Henna in Olga Rossiter, šest vnukov, v stari domovini pa 82 let staro mater in 87 let starega očeta, katerega je nameraval letos obiskati, ako bi mu zdravje dopuščalo, brate in sestre: Jože, Ivan, Viljem in France, Ljodžka poročena Kek, Mici poročena Rataj in Malči poročena Zupančič, 11 nečakov in devet nečakinj ter veliko bratrancev in sestričen.

Nov zemljiški urad

Te dni sta Slovenec Vitus J. Novak in Hrvat John Rusnov ustanovila svoj zemljiški urad na Union Ave. na 404 E. 156. Mr. Novak je sin družine pokojnih Mr. in Mrs. Frank Novak, ki so živeli v st. clairski naselbini dolgo let. Pohajal je v slo. sv. Vida in Cleveland College, tri leta pa je služil pri maršalnih v minuli vojni. Mr. Rusnov je sin družine Peter in Danice Rusnov, ki bivajo v newburški naselbini, kjer je zadnjih pet let vodil svoj zemljiški urad. Pohajal je Cleveland College in služil je tri leta pri ameriški zračni sili. Oba sta člana Cleveland Real Estate Board. Novo podjetje bo pod imenom Rusnov Realty ter bosta vedno nudila prvovrstno poslugo v zemljiških zadevah. Govorita slovensko in hrvaško. Se priporočata v naklonjenost.

Šivalni stroji za domovino

Sedaj je mogoče naročiti pri-ten Singer šivalni stroj za domovino v stari domovini. Mr. Ernest Gorshe, ki je zastopnik Singer družbe, bo podal vse podrobnosti, tikajoče se teh pošilk, če ne obrnete nanj. Centralna agencija družbe se nahaja na 10026 Euclid Ave.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile večerj zjutraj pri Mr. in Mrs. Harry Snyder, 1105 E. 63 St., in pustile v spomin dvoječka-mlade mamice je bilo Helen. Mati in deteta se nahajata v MacDonald House bolnišnici in se dobro počutijo. Tako sta drugi postala poznana Mr. in Mrs. Anton Znidaršič, ki vodita mlekarstvo Lyon Dairy na E. 60 St., "grandpa" in "grandma." Čestitamo!

7. obletnica velikega izkrcanja v zgodovini--začetek svobodne Evrope

CAEN, Francija, 6. junija—Na francoski obali v Normandiji se vrše danes spominske svečanosti na največji vojaški vdor preko morja na evropsko celino, kar jih pomeni zgodovina in ki se je začel pred sedmimi leti 6. junija 1944. Na spominski svečanosti so zastopani zavezniški predstavniki, predvsem francoski častniki.

Proslave je udeležen tudi sedanji poveljnik zapadne evropske obrambe in takratni vrhovni poveljnik zavezniških sil ameriški general Eisenhower.

V torek 6. junija 1944 se je začela iz Anglije invazija v Evropo. Skrcanje v Evropo se je pripravljalo in študiralo mesece in mesece prej. Znani so stalni pritiski Stalina na otvoritev "druge fronte v Evropi," da bi se tako olajšal nemški pritisk v Rusiji, ker bi bile nemške divizije z invazijo močnejše zaposlene tudi v zapadni Evropi.

Amerikanci, Britanci in Kanadčani složni

Invazije se je udeležilo na tisoče ameriških, britanskih in kanadskih vojakov, kakor tudi drugih zaveznikov, toda so prvi tvorili jedro armade, ki naj se skrca v Evropi.

Zračne sile po pred tem bombardirale iz zraka, vojne ladje pa iz morja utrjeno francosko obalo takrat pod nemško okupacijo. Utrdberna dela je vodil sam nemški maršal Rommel, ki je znan tudi kot poveljnik nemških čef v Afriki kakor tudi po svoji nepojasni smrti, ko je po eni verziji umrl ob prometni nesreči, po drugi verziji, da mu je dal Hitler revolver, da se sam ubije, kar da je Rommel tudi storil, a po tretji, da ga je ubil sam Hitler.

Maršal Rommel je napovedoval, da bo v slučaju zavezniškega poskusa vdreti v Evropo iz Anglije morsk kanal, ki loči Francijo in Anglijo eno samo veliko pokopališče ameriških in britanskih vojakov.

Izkrcanje v zgodnjih jutranjih urah

Potem, ko je bila utrjena obala bombardirana celo noč se je zjutraj 6. junija 1944 med pol sedmo in pol osmo uro začelo izkrcavanje zaveznikov na obalo. Armado je prepeljalo iz Anglije preko 4.000 ladij, katere je spremljalo več tisoč manjših ladij in čolnov. Istočasno je odskočilo na tisoče britanskih in ameriških padalcev ter je napadalo iz zraka z bombardiranjem nekaj 11.000 letal prve bojne linije. Dasi je bilo morje razburkano prevoz ni terjal izgub niti v višini kot se je predvidevalo v najboljšem slučaju.

Zavezniške čete so si ustvarile v največji brzini mostišča in oporišča. Prvi spopadi z Nemci so se vršili okrog mest Caen in Bayeu v Normandiji. V tem predelu so bili zaposleni Britanci in Kanadčani dočim je bila naloga Amerikancev, da gredo proti jugu proti pomorski francoski trdnjavi Cherbourg, katero so tudi zavzeli in jim je služila kot sijajno pristanišče pri nadaljnjih vojaških operacijah.

Zavezniške čete vseh vrst in orožja so v kratkem zlomile nemški odpor ob obali in utrdbah, ki jih je Hitler krstil za—"Zid Evrope," nakar se je začelo veliko osvobodilno gibanje Francije, katero so podprli v notranjosti Francije francoski partizani in domoljubi ter je bila Francija razmeroma hitro očiščena. 25. avgusta 1944 je bil

ACHESONOVE BRKE SO MU NAPOTI

O angleškem zunanjem ministru Anthonyu Edenu, ki je vodil britansko zunanjo politiko zadnje vojne je znano, da je najelegantnejši mož v Londonu. O njem se trdi, da je vzgled moške mode. Zunanji minister mora biti oglašen, ne samo v nastopih in izrazih, nego tudi v obleki ter v obliki v zunanji pojavi.

O tajniku Achesonu se trdi, da ima mnogo evropskega črne ne mednarodnega v sebi in na sebi. Ko ni mogel grčavi republikanski senator Flanders z argumenti do živega tajnika Achesonu, ko ga zaslišujejo v Washingtonu, se je lotil Achesonovih brk. "Njegova oblika brk mi ne ugaja... Sploh ima preveč forme..."

Slovenski pesnik Prešeren je zložil pesem: "Le čevlje sodi naj kopitar."

ZADNJE VESTI

DETROIT, 6. junija—General Motors je najavila, da bo zaprla za šest dni svoje tovarne in sicer koncem julija in za začetek avgusta, ter bo s tem prizadej kakih 200.000 nameščenec. Gre za restrikcije, ki jih je vlada odredila za izdelavo zasebnih avtomobilov pričetkom julija lanskega leta.

General Motors javlja nadalje, da bo trajala sprememba civilne v vojni produkciji in tozadnja priprava več mesecev, v katerem času bi bili delavci brez posla.

Delavcem General Motors, kakim 350.000 po številu, je komisija za stabilizacijo cen dovolila štiri centni povešek na uro.

LANDSBERG, Nemčija, 7. junija—Zadnjih sedem nemških vojni zločincev, obsojenih na smrt z obojenjem, je bilo obojenih danes zjutraj. Ko jim je bilo dovoljeno, da pred smrtjo še kaj govorijo, je bil njihov izrek tale: "Nemčija naj se čuva narodov, ki govorijo o sebi, da so prijatelji Nemčije."

CLEVELAND, 6. junija—Unija A. F. of L. nameščencev pri tranzitnih avtobusih je odobrila dogovor s podjetjem in sicer, da se meza poviša za 12 centov na uro, da je sedaj tri tedenski dopust po desetih letih in da je povišica za vožnje, ki se vršijo na Zahvalni dan, Božič in Novo leto še posebej. S prvim julijem bo tako meza na uro narasla na \$1.67.

V tej zvezi bo povišana tudi vozšina. Potniki bodo plačali mesto 13 centov—15 centov; mesto 15 centov—17 centov in mesto 18 centov za ekspres pa 20 centov, ter bo povišana tudi vozšina za tedenske listke.

TEHERAN, 6. junija—Po poročilih tukajšnjega časopisa, Rusija zbira velike čete ob iranski meji. Gre za manevre večjege obsega. Vendar se istočasno trdi, da te novice niso povsem verodostojne.

COLUMBUS, O., 6. junija—Cleveland Electric Illuminating Co. je naprosila za dovoljenje, da se poviša pristojbina za toplo vodo in paro potrošnikov za 14 odstotkov.

Preselitev

Družina Andy Sustar se je preselila iz 1367 E. 51 St. na 16709 Waterloo Rd.

"Vi ste vojska velike demokracije, v kateri naj bo tudi vojak-demokrat!"

Nekoč je bilo tako, sedaj je pa tako...

Afera pretepa v šoli med šolskim ravnateljem Fenwick in med Mrs. Smey radi njenega 14-letnega sina Danijela se razčiščuje pred oblastmi.

"Loparji in kamenja niso vzgojna sredstva za šolo; učitelji in starši morajo pri vzgoji otrok delati vzajemno. Ko sem jaz hodil v šolo sem bil od staršev posvarjen, da če bom napravil kaj neprijetnosti v šoli jih bom doživel še več doma. Če bom dobil v šoli eno breco jih bom dobil dve doma"—je razlagal šolski nadzornik Dr. Schinnerer, ko se je pečal ravno z afero Fenwick-Smey. Nadzornik je tudi povdaril, da tako šolska oblast kakor tudi učiteljsvo stoji na strani šolskega ravnatelja Fenwicka.

Ko je bilo na dnevnem redu zborovanja šolskega odbora pribojnih več udeležencev različnega spola, je padla tudi pripomba debaterja: "Upam, da ni prisotna nobena razburjena mati, ki bi imela pripravljen lopar..."

Zoper Mrs. Smey, ki je napadla ravnatelja Fenwicka se nadaljuje preiskava. Baje naj bi ravnatelj priznal, da je udaril Danijela 15 krat z loparjem.

Spopad med obema je popisan takole: Ravnatelj Fenwick je zagrabil Mrs. Smey za vrat. V tem ruvanju je zagledala Mrs. Smey lopar na ravnateljevi mizi, ga pograbila in tolkla z njim po ravnateljevi glavi, seveda—v samooobrambi.

Ravnatelj Fenwick pa trdi, da je med razgovorom Mrs. Smey hotela videti lopar in ko ga ji je pokazal, ga je pograbila ter začela z njim mahati po ravnatelju.

Izpovedbe tajnika Achesona

WASHINGTON, 6. junija—Poslednje zaslusanje državnega tajnika Achesona bi strnili v kratkem v naslednjih stavkih: Predsednik Truman ima v ameriški ustavi pooblastilo, da lahko pošlje četrt milijona ameriških čet na Korejo ne da bi kongres napovedal formalne vojne.

Bombardiranje Mandžurije kot je to zahteval MacArthur bi pomenilo večjo nevarnost za svetovni mir, kakor pa uporaba kitajskih nacionalistov zoper komuniste na kitajski celini. Amerika bo imela večino pri Združenih narodih za glasovanje, da se ne pripusti komunistična Kitajska med Združene narode in ji spriči te večine ne bo treba seči po pravici "veta" v varnostnem svetu.

Velika Britanija se je nagnila na stran Amerike v vprašanju Kitajske ter bo glasovala z Ameriko zoper pristupitev Kitajske med ZN.

Dobila dobitke

Na bazarju Progressivnih Slovencev za časa konvencije sta bila oddana dva dobitka, katerih sta bila deležna Mr. Hrvat in Mrs. Jennie Remec.

OBRAMBENI TAJNIK MARSHALL NOVO IMENOVANIM KANDIDATOM

WEST POINT, N. Y., 6. junija—"Včasih vam bo izredno težko znati se v demokratični proceduri naše države, s katero pa je treba spraviti v sklad vojaško življenje, kar bo absolutno potrebno. Toda vi ne smete nikdar pozabiti, da ste vojska velike demokracije," je dejal obrambeni tajnik general Marshall novo imenovanim častnikom ameriške vojske.

V čin poročnikov je napredovalo 475 gojencev vojaške akademije v West Pointu in se je te slavnosti udeležil obrambeni tajnik Marshall, dalje tajnik Frank Pace, Mrs. Anna Rosenberg, ki vrši službo pomočnice generala Marshalla, general Vandenberg v svojstvu poveljnika generalnega stana ameriških zračnih sil. Med novo imenovanimi častniki je tudi sin generala Vandenberg.

Obrambeni tajnik je ponovno podčrtal, da je ameriška vojska—vojaška demokracije. Le tako in samo v tem slučaju če ameriški oficir razume, da je v službi, četudi je vojak v veliki demokraciji kot je ameriška, ga bo vodila pot do uspešnega napredovanja.

General Marshall je opozoril oficirje tudi na to, da dovede demokratični sistem kot ga ima Amerika mnogokrat do civilno vojaških nesporazumov. Toda naš sistem je zgrajen na veliki armadi državljanov vsled česar pride naravno do kakih nasprotij in nesoglasij, kakor tudi na pacnihih tolmačenj.

General Marshall ni polemiziral z generalom MacArthurjem; namignil pa je, da je pač pregodaj za mlade častnike, da se jim komentirajo gotove težave, ki jim stojijo nasproti. Generala MacArthurja je omenil general Marshall le v toliko, da je pohvalil njegov ukrep, ko je uvrstil 30.000 Korejcev v vrste štirih ameriških divizij na Daljnem vzhodu.

General Marshall si je v družbi svojih prijateljev ogledal vojno akademijo, pregledal njeno upravo ter izmenjal več razgovorov s prisotnimi sorodniki novo imenovanih 475 ameriških oficirjev.

Prevzel trgovino

Splošno poznani Charles Wick, ki je svoječasno vodil gasolinsko postajo, je prevzel od Antona Janša trgovino s pivom, vinom in mehkiimi pijačami na 256 E. 156 St. Podjetje bo vodil pod imenom Wick's Beverage Store ter bo dovažal naročila na dom, če pokličete KE 1-2570. Priporoča se prijateljem in znancem ter bivšim odjemalcem v naklonjenost. Postrežba bo vedno točna in zadovoljiva.

Poroka

V soboto zjutraj ob 10.30 uri se bosta poročila v cerkvi Marije Vnebovzete Miss Margaret Kovač, hčerka Mr. in Mrs. Frank in Anna Kovač, ki vodita čistilnico Collinwood Cleaners na 15210 Saranac Rd., in Mr. Edmund Saletel, sin Mr. in Mrs. John in Mary Saletel iz 15247 Saranac Rd. Poročna slavnost se vrši zvečer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Novoporočencema čestitamo in jima želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

Kdo se bo vdal, vlada ali velemedarji?

Vprašanje odrejenih cen v mesni industriji in klavni živini je danes osrednje vprašanje državnega načrtnega gospodarstva.

Vlada je javila že pred nekaj dnevi, da če naj pade državna kontrola nad mesnimi izdelki obstoja nevarnost, da se bo zrušil celotni sistem nadzorovanih cen na živilskem trgu.

Clevelandska občina javlja, da ni nobenega razloga, da bi prišlo v mestu Clevelandu do pomanjkanja mesa, pa naj se zgodi kar koli.

Iz Washingtona se nadalje poroča, da bo ostalo vladino stališče nespremenjeno in da ostane v veljavi odredba, s katero se je odredilo znižanje cen mesnim proizvodom in klavni živini. Predvidevajo se nadaljni razgovori, toda kontrola v principu ostane.

Iz Chicaga se poroča, da je velika mesna industrija Armour & Co. javila, da je zaprla mnogo svojih trgovskih podjetij širom države, ker ni bilo na razpolago zadosti klavne živine, ki ne prihaja na trg pod dosedanjimi dekritiranimi cenami. S tem v zvezi so tudi odpustitve nameščenec.

Zastopnik unije CIO je dejal, da je bilo v Chicagu do sedaj odpuščenih okrog 1.000 nameščenec.

Iz centrale Washington oddelka za kmetijstvo se poroča, da klavna živina v glavnem prihaja na trg, da pa so se znižale cene in to od 50 centov do dolarja na 100 funtov. V kolikor pa živina ne prihaja na trg je videti v tem tendenco, da se hočejo cene zvišati preko določene višine.

Po vseh poročilih sodeč bo vladala nervoznost ne samo ta teden, marveč tudi prihodnji.

Doma iz bolnišnice

Po tri-tedenskem bivanju v Huron Rd. bolnišnici, kjer se je morala podvreči težki operaciji, se je Mrs. Rose Lach iz 1229 E. 173 St. vrnila na svoj dom, kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Iskreno se zahvaljuje vsem prijateljicam in sosedom za obiske, cvetlice, darila in številne voščilne kartice, ki jih je prejela. Prijateljice jo sedaj lahko obiščejo na domu.

Prispevki

V našem uradu je izročila Mrs. Gertrude Piskur iz Lorain, Ohio, \$5 za slepe otroke v stari domovini v spomin njenega soproga John Piskur, ki je umrl 28. maja 1948.

Mr. in Mrs. John in Mary Ivanusch sta darovala \$3 za živežno kampanjo v spomin pokojnega Frank Klopčiča.

Vsem v imenu potrebnih najlepša hvala!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE. CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

V ZNAMENJU 'JASNE IN OBSTOJEČE NEVARNOSTI'

(1)

Zvezno vrhovno sodišče je potrdilo obsodbo enajstih komunističnih voditeljev, obtožnica proti katerim se je glasila, da so, prvič, premišljeno in vedoma osnovali zaroto kot komunistična stranka Zedinjenih držav, da kot skupina učijo in zagovarjajo nasilno prevrnitev in uničenje vlade Zedinjenih držav, in drugič, da so premišljeno in vedoma priporočali in učili dolžnost in potrebo, da se vlada Zedinjenih držav nasilno prevrne in uniči. Obtožnica je slonela na znani Smithovi postavi, katere ustavnost je bila dana na tehtnico, ker obramba obtoženih komunistov je od vsega začetka trdila in v tem smislu tudi zanesla priziv na vrhovno sodišče, da je ta postava sama na sebi neustavna, ker je v navskrižju z ustavno pravico svobodnega govora, in da je bil torej celotni proces proti obtožencem od začetka do kraja v ustavnem smislu ničev in brez vsake veljave.

S potrditvijo obsodbe je vrhovno sodišče reklo, da je Smithova postava v skladu z ustavnim jamstvom svobodnega govora. Pri tem se je uprlo na po sodniku Oliver Wendell Holmesu izoblikovano doktrino o "jasni in obstoječi nevarnosti" in poleg tega sprejelo vanjo razširjeno definicijo zveznega prizivnega sodnika Learneda Handsa, podana ob času, ko je bil slučaj enajstih komunističnih voditeljev pred dotičnim tribunalom, namreč, da se morajo sodišča v vsakem primeru posebej vprašati, mar resnost "zla v luči obstoječih razmer upravičuje tolikšno okrnitev svobodne govornice, kolikor je to potrebno, da se obstoječa nevarnost odstrani. Z drugimi besedami povedano, vrhovna sodnja je specifično, in za ta slučaj, zaključila, da so nauki komunistične stranke, kadar se propagirajo z namenom, da se njen cilj nasiloma uresniči, v takšnih razmerah, v kakršnih se nahaja svet danes, nevarni obstoj vlade Zedinjenih držav, in da oseba, ki nauke komunistične stranke uči in širi, se ne more sklicevati na ustavno pravico svobodnega govora.

Ni dvoma, da to pomeni, da je vladi v smislu te odločitve dana oblast, da kazensko nastopi proti vsakemu članu komunistične stranke Zedinjenih držav. Ali se bo vlada te oblasti poslužila, je seveda drugo vprašanje, odvisno od politične klime, ki jo prinese razvoj dogodkov v Ameriki sami in na svetovni pozornici v obče. Upoštevajoč bistveno liberalni karakter, s katerim je prežeta Trumanova administracija, je precej dvomljivo, da bo izvajala kake take konsekvence, razen ako bi jo k temu tirala notranja politična nujnost ali pa izredna poostreitev mednarodnega stanja, ali pa če bi prišlo do izbruha tretje svetovne vojne.

Osnovno pri vsaki družabni obliki je, da se brani umreti in da se bori za svoj obstoj. Vsaka oblast, vsaka vlada, temelji na tem, da je sposobna svoje sklepe in zaključke izvesti z uporabo sile, akoravno ji sile navadno ni treba uporabljati, oziroma zelo redko, ker se ljudje, ki so neki vladi ali oblasti podrejeni, zavedajo, da bi bilo zoperstavljanje brezuspešno in se torej prostovoljno uklonijo sankciji zakona. Kdo bi plačeval davke, ako bi ne vedel, da mu drugače oblast zarubi posestvo? Koliko ljudi bi spoštovalo prometne postave, ako se ne bi zavedali, da ga utegne videti okoli postave v osebi policaja in tirati pred sodnika?

Obsojeni komunisti so imeli pravico do zagovora in obrambe, kakor vsak drugi obtoženec. Ta obramba jim ni bila zanikana. Obtoženi in sojeni so bili po rednem procesu, kakor ga predvideva naš sistem pravosodja. Od dne-raku, kakšen je njih pravni položaj, in sedaj, ko je bila va, ko so bili obtoženi, so natančno vedeli pri vsakem ko-izrečena zadnja beseda, vedo istotako natančno, da bo sodba, ki je bila izrečena, izvedena v okviru postave, in da kazni ne more in ne sme biti ostrejša, kakor to zakon predpisuje. Z moralnega stališča se obsojenci nimajo pravice pritoževati. Računali so na širokogrudnost liberalne demokracije in se uračunali. Ako so revolucionarji—in bili bi užaljeni, ako bi jih kdo privatno dolžil, da niso—so morali biti pripravljeni, da plačajo ceno svojega prepričanja. Drugače nikoli ni bilo in tudi nikoli ne bo. George Washington bi bil storil konec na vislicah kot izdajalec britske krone, ako bi revolucija, katero je vodil, ne bila uspela. Le tisti, ki so jim resnično mar naše ustavne svobod-

UREDNIKOVA POŠTA

SELIŠKARJEVO PISMO IZ LJUBLJANE

Ljubljana, 14. maja 1951.
Dragi rojaki in prijatelji!

Ko bo to pismo objavljeno v "Enakopravnosti" in "Prosveti," bo konvencija Progresivnih Slovencev že končana. Kljub temu, čeprav sem to storil že v posebnem pismu na konvencijo, še enkrat pozdravljam prisrčno vse vrle ameriške Progresivne Slovence, ki so pridne kakor mravlje in vsikdar zavedne do svojega rodu, iz katerega izhajajo. Prepričan sem, da so na konvenciji sprejele velike sklepe in načrte za njihovo bodoče delo, ki vsikdar sloni na patriotizmu do njihove nove ameriške domovine.

Prav njihova goreča ljubezen do rodne zemlje in mlajših do zemlje očetov in mater, pogloblja njihovo spojenost z ameriško zemljo. Njihova plemenita darovitost, ki je bila že izražena v neštetihih akcijah za pomoč Sloveniji, se bo prav gotovo tudi v prihodnje izkazovala v delu in trudu za slovenski narod!

Ob tej priliki vam povem, da se nisem zlepa razveselil kakega ameriškega pisma, kot pisma tamkaj rojene hčerke farmarja Jalovca, ki mi piše takole:

"Upam, da mi ne boste zamerili kot ameriški Slovenci, da vam pišem par vrstic namesto mojega očeta Johna Jalovca. Pravkar smo prejeli vaše, nam tako drago pismo. Vi tako lepo pišete, da se vsi, kar nas je v hiši, razveselimo, ko zagledamo vaše pisanje. Pišete nam, kakor naš dober, blag sorodnik. Zato vam pošiljam svojo sliko, na kateri sem slikana pri svojem delu v prodajalni Fisher Food Store. Stara sem 24 let in me ni sram govoriti slovensko, pač pa sem ponosna in hvaležna svojim staršem, da znam poleg angleščine govoriti in peti tudi tako, kot to znata moja mama in moj oče..."

Ganilo me je to pismo. Ne poznam te vrle ameriške Slovenke, rad bi ji stisnil roko. No, tudi to se še lahko zgodi!

Ameriške lastovke so že tu. Rudi Kreč iz Pennsylvanije je tako navdušen, da si kar ne more misliti, da bi se še vrnil. Skoraj vsak dan sva skupaj. Ondam pa me je v uradu Slovenske izseljenke matice presenetil Jože Zarnik iz Clevelanda. Možakar je navdušen lovec in te dni enkrat bova šla loviti postrvi v dolino Krke. Tudi Polčeva iz Clevelanda me je že obiskala na domu. Rojak Andrew Spogor pa me vabi v Rogaško Slatino, kjer misli ostati do jeseni.

Dne 16. maja pa grem sprejet v Sežano večjo skupino rojakov in ti so: Helen Straus iz Clevelanda, Frances Rottar iz S. W. Canton, Jennie Glazar iz Clevelanda, Julija Vidmar prav od tam, od tam tudi Frances Frank, John Belcich iz Barbertona, Frances Zele iz Canonsburga, Pa., od tam tudi Josephine Benash, Mary Furlan iz Willoughby, Ohio, Anton in Anna Slapnik iz New Middletowna, Ohio, Mary Krause iz Waupana, Wis.

Iz Clevelanda pa so naslednji: Minka Kelhar, Tessie Paulich, Frank Hegler, John Ivančič, Rosalia Gerl, William Cerna, Rudolf Kukuljan, Frank Zafred, Frank in Josephine Zafred, Antonia Ivančič, Mary Bubič, Amalia Mihelcic, Mary Prele, Terezija Bizjak, Mary Knific, Anna Klancher, Julia Vidrick, Mildred in Jennie Golie, Frank Wolfe, Mary Chervan in Frank Rojic.

Kar lepo število! Toda to je samo ena skupina. Najavljenih

ščine, med katerimi je svoboda govora prva, so moralno upravičeni, da v tem momentu izražajo zaskrbljenost, ampak z nado v srcu, da je stališče vrhovnega sodišča le izraz obstoječega izjemnega stanja, v katerem se nahaja svet, in da "vremena bodo se zjasnila, jim milejše zvezde kakor zdaj sijale..."

je še mnogo drugih. V Sloveniji je zdaj že lepo število naših rojakov. Res so prišli v najlepšem času, kajti stari ljudje ne pomnijo, da bi drevesa tako cvetela kakor letos. Mi smo jih veselili, vseh, prav vseh in kadar bodo vsi na okupu, jih bomo povabili v Ljubljano in priredili zanje po eno dramsko in operno predstavo, na Rožnik pa jih bomo peljali na "žiken-večerjo." Mislim pa, da jim bodo kranjske klobase bolj tekline!

Prvega maja so vsi slovenski delovni ljudje slovesno praznovali. Ker sem sosed pivovarne Union, so me tamošnji delavci povabili v tovarno na proslavo. Seboj sem vzel tudi rojaka Kreča iz Pennsylvanije. Vsi delavci so se zbrali v lepo okrašeni dvorani tovarne. Moški pevski zbor Filharmonije, pod vodstvom dirigenta Simonitija, je zapel nekaj prelepih partizanskih pesmi, nato smo se spomnili žrtev delavcev pivovarne, ki so padli v narodno osvobodilni vojni, hkoncu sem govoril o desetletnici Osvobodilne fronte slovenskega naroda, nakar so bili vsi delavci pogostošeni. Rojak Kreč se ni mogel načuditi, kako je vsa delovna skupnost, od direktorja in inženirjev pa do preproste pomivalke steklenic kakor ena sama družina, še bolj pa se je čudil prekrasnemu petju zbora Filharmonije.

Na kongresu Osvobodilne fronte, ki se je vršil v čast desetletnice njene ustanovitve, smo z navdušenjem prebrali pozdravno pismo SANSa in pozdravni brzojavki obeh slovensko ameriških pisateljev Louisa Adamiča in Franka Makarja. Tudi mladi pisatelj, v Ameriki rojeni Frank Makar namerava obiskati domovino svojih staršev, da dobi le-tu novih pobud za pisanje. V kratkem pa pričakujemo tudi Etbina Kristana.

V Jugoslaviji se nahaja sedaj precej ameriških novinarjev, pisateljev in znanstvenikov. Vsi se z najlepšimi besedami izražajo o narodnih Jugoslavijs in ne morejo se dovolj načuditi, kako mogočno je zrasla v petih letih naša industrija.

Počasi ukinjamo karte za hrano, na trgu je vedno več živih, kmet je osvobojen prisilnih davkov. Meso, mleko, krompir, vino in drugi kmetijski pridelki niso več podvrženi obvezni odaji; samo še žito in masloba se obvezno oddaja garantirani preskrbi, če pa bo letos dobra letina, bo jeseni vsega dovolj. Tako se počasi prebijamo skozi težave, smelo pa lahko trdimo, da smo najhujše že prebrodili. Res je, da so prehranjevalni artikli v svobodni trgovini razmeroma še dragi, toda čim več bo blaga na trgu—tem ceneje bo.

Ondam sem obiskal v Savinjski dolini sestro rojaka Puncerja, ki živi v West Allisu, Wis., ter brata Jožefa Zaica iz Milwaukee, Wis. Prav tako sem obiskal hčerko rojaka Baloha iz Luzerne, Pa.; njegova hčerka živi v Zgornjem Tuhinju. Včeraj pa me je obiskal brat rojaka Rebola iz Clevelanda. Pretekli teden, ko sem imel na Vrhnikih predavanje o ameriških Slovencih in Ameriki, pa sem se seznanil z očetom Valentinom Cukale, ki živi v Chicagu in z njegovi sestrmi. Obljubil sem jim, da jih bom ob priliki obiskal na njihovem domu.

Na Vrhnikih sem se prav tako seznanil z bratom žene Charles Gabra, ki živi v Detroitu. Tudi pri predavanju v Litiji sem se seznanil z nekaterimi sorodniki, med katerimi je svoboda govora prva, so moralno upravičeni, da v tem momentu izražajo zaskrbljenost, ampak z nado v srcu, da je stališče vrhovnega sodišča le izraz obstoječega izjemnega stanja, v katerem se nahaja svet, in da "vremena bodo se zjasnila, jim milejše zvezde kakor zdaj sijale..."

ki naših rojakov. No, to ni nič čudnega—saj ima skoraj vsak tretji Slovenec kakega sorodnika v Ameriki!

Končal bom. Danes, ob 10. dopoldne bomo odkrili v šiški spomenik padlim borcem. Takih spomenikov je že na stotine po vsej Sloveniji. Narod se hvaležno spominja svojih junakov in mnogi spomeniki so iz bron in velike umetnosti in materialne vrednosti.

Ob tej priliki pozdravljam tudi tovarišico Zimo Vrščajev, ki je sedaj med vami. Ivana Schiffrerjeva mi je pisala, da jo ima radi. Samo ne dajte ji takšnega lonca kot Franji, kajti Zima stanuje v moji bližini in ne bi rad, da ne bi še jaz z takim loncem vred v zrak sfrčal. Sicer imamo tudi pri nas doma tak lonec—toda jaz sem se v Chicagu pri Aleševi Minki ves teden učil, kako se kuha fižol v takšni lokomotivi. Zato zdaj znam!

V Ljubljani so že češnje na trgu. Dež nas pa kar naprej zaliva. Menda smo v nebesih na "subverzivni" listi. Ta "subverzivna" lista mora biti ogromna, saj je na njej zaznamovanih 90% vseh pametnih ljudi na svetu. Približno toliko pa jih je pametnih, kajti vse, ki so izven te slavne subverzivne liste smatramo, da so "na glavi šantavi," kakor se pravi po domače. S tem pa, kajpak ne, nimam v mislih ameriških subverzivnih pargamentov, ampak na splošno svetovnih!

Najlepše pozdrave!

Piknik društva V boj št. 53 SNPJ

Cleveland, Ohio—Sezona izletov v prosti naravi je tukaj. Naše aktivnosti po narodnih domovih so za enkrat za to sezono zaključene. Ko se je Cleveland-ska federacija društev SNPJ odločila za nakup svojih lastnih pikniških prostorov, je storila jako dober korak za naše skupne aktivnosti zunaj v prosti naravi. Kot nam naši domovi služijo v zimski sezoni za naše kulturno razvedrilo, tako tudi naši prostori farne SNPJ v poletnem času.

Članstvo ter obče občinstvo bo imelo priliko v nedeljo, 10. junija zopet pohiteti v prosto naravo pod senco košatih dreves na čist zrak, kateri je nam, ki prebivamo v tem zatohlem mestnem zidovju, vsem potreben.

Prepričan sem, da ne le članstvo našega društva, katerega tvorijo že lepa močna družina, pač pa tudi ostalo članstvo SNPJ ter njeni prijatelji se boste gotovo na našo prošnjo odzvali ter prišli ta dan med Vbojčane se zabavati ter tako se osvežiti s svežim zrakom, da boste prihodnji dan bolj okrepani.

Odbor društva bo skrbel, da vam bo nudil dobro postrežbo s hladnim pivom ter dobrimi, težnimi prigrizki; tako da ne boste lačni, ko na prostem vsak rajše tudi nekaj prigrizne. In povem vam vsem to, da naša dobro poznana kuharica Mrs. Erjavec, katere je tudi članica našega društva, in njene sodelavke znajo pripraviti za podzob tako, da boste kar sami rekli "o mama mia, kako je to dobro ter okusno." Naši izvrstni fantje natakariji pa bodo gledali, da vam bodo vedno postregli z mrljim ječmenovcem. Razume se za one, ki tega ne pijete, bomo imeli tudi druge sladkosti na razpolago, pa tisti dober "kofetek" (kava), ko se zunaj v prosti naravi tudi tako prileže ter nas osveži.

Posebno apeliram na splošno članstvo društva V boj, da vsi ter vse posetite ta vaš izlet v prosti naravi na SNPJ farmi na Chardon in Heath Rd. Nekateri člani so obljubili, da bodo sprejeli nekaj takih, ki nimajo svojih vozil ter jih tam popeljali. Počakajte pred Slovenskim delavskim domom na Waterloo Rd. ob eni uri in kjer bo prostor,

tam se pridružite. Ostale bi pa prosil to, da vsak, kateri zmore, naj popelje svoje prijatelje, da nas bo večja družina skupaj. To pot društvo ni najelo svoj "bus," ker imamo še vedno vsi na razpolago kuriva za naše vozilce na gasolinski pogon.

Pomnite tudi to, da bodo razne tekme ter igre za vaše vnučke ter otroke. Slašice se bodo delile tem malim, kateri so v mladinskem oddelku SNPJ. Vse to bo imel v oskrbi naš član, sobrat Matt Petrovič, kateri pravi, da ima rad otročičke ter da ima veselje z njimi. Ako jim je mogoče napraviti kako veselje, bo Matt imel vse te igre za male v oskrbi; pomagala mu bo tudi Mrs. Jelenik, katere je rediteljica našega tukajšnjega krožka mladine pri SNPJ (Circle No. 3). Zato pridite ter pripeljite tudi svoje male ta dan na piknik društva V boj. Zabave ter razvedrila za veselo ljudi bo dovolj. Še Mrs. Jerina je rekla, da pohiti na ta naš piknik tega dne, da bo videla, kako se gojijo tam njene cvetlice, katere nam jih vedno da na razpolago, da jih tam posadimo, da bo res nekega dne izgledalo kot kak paradiz naše velike SNPJ. Vsi, kateri ljubite cvetlice, pridite si jih ogledati; če jih ne bo dovolj, glejmo, da jih v bodoče še nasakamo ter pripomoremo okrasiti te prostore v pravi cvetličnjak, kar je nas vseh naloga, da bodo prostori res čim lepši ter privlačnejši.

Predsednik našega društva, Ivan Šorc, se kar samemu smeje, ko tako z veseljem dela in poskuša, da bodo ti prostori eni najlepših za naše izlete.

Veliko poštvalnih članov je, ki se žrtvujejo dneve in dneve, za olepšavo teh prostorov, eni na ta, drugi na drugi način. Res vsa čast ter priznanje takim poštvalnim delavcem ter delavkam, ki se trudijo ter delajo nesebično za olepšavo teh prostorov, kateri so last naš Clevelandčanov in smo malce kar ponosni na te prostore.

Razume se, da te prostore vedno v letu lahko posetite. Tam imamo svoj klub ter lepo prostorno dvorano, ki nam služi za razvedrilo in to ob vsakem vremenu. Zato posečajte te naše skupne prireditve, katerih sezona je sedaj tu.

Na svidenje ter veselo razpoloženje vsi na pikniku društva V boj, št. 53 SNPJ!

Joseph F. Durn, tajnik.

Piknik Zadrzne zveze

Cleveland, Ohio—Direktorij in Zenski osek Slovenske zadružne zveze se je tudi letos odločil, da priredi za svoje odjemalce in prijatelje izlet, oziroma piknik, kateri se vrši v nedeljo, 10. junija na vrtu Ameriško-jugoslovanskega centra na Recher Ave.

Ako bo lepo vreme, se bomo zabavali na vrtu v senci košatih dreves, če bo pa dež, bomo pa pod streho obširnega doma, katerega so euclidski rojaki zgradili prošle leto.

Kakor znano, so Zadružni pikniki vedno nekaj posebnega in ta posebnost so prosti dobitki. Tudi letos jih bo poln zadružni truk. Kako in kje se dobitki dobijo, izveste v eni izmed treh zadružnih trgovin, kjer lahko kupite najboljše življenjske potrebščine. Tam boste prejeli proste listke, katere lahko potem oddate na pikniku v za to pripravljeno posodo, iz katere bo na večer piknika skakala sreča. Pomnite, da več ko boste imeli teh listkov, toliko več pri-like boste imeli do dobitkov.

Torej, gospodinje, poslušajte se te izredne prilike, katere se vam nudi samo enkrat na leto. Na dan piknika pa ne pozabite vaših možikov doma, vam bodo zelo prav prišli, da vam pomagajo nesti domov tiste velike vreče moke in sladkorja, kot tudi zadnji konec pr...ča.

Vas prav lepo vabi

Direktorij Slovenske zadružne zveze.

Belokranjski piknik

Cleveland, Ohio—Fantje in dekleta pri Belokranjskem klubu smo odločili, da priredimo 10. junija piknik na Kalipoti farmi na Eddy Rd., v Wickliffe, Ohio. Preskrbljeno bo za vse, kar potrebuje človek, če je samo malo živ.

Po dolgi in precej trmasti zimi, kakršno smo imeli letos, si gotovo vsak zaželi malo razvedrila v prosti naravi. Ne smete doma dosti jesti, še manj pa piti, ker tega bo v izobilju na Belokranjskem pikniku. Ne moremo si predstavljati Kranjcev brez harmonike, in po tem se razume, da tudi Belokranjci bomo imeli izvrstno godbo za vse srbeče pete. Nič se ne izgovarjajte, da ste že prestari, ker tam se boste vsaj za nekaj ur najmanj za deset let pomladili. Mogoče se mlade ustavi na enem ali drugem pikniku spotoma, ampak ne pozabite priti potem še na Kalipote farne, kjer bo veselje polna dolina.

Če se kateri malo pregreši na per pivske ali posvetne zakone, mu bo vse še tam odpuščen, ker v splošnem Belokranjci prav malo preklinjajo.

Ker je Kranjska velikanska država, se mogoče še sedaj dobižijo Slovenci, ki ne vedo, kdo so Belokranjci. Vsi tisti naj gotovo pridejo v nedeljo, 10. junija na Kalipote farne, kjer bodo spoznali, kakšen narod so Belokranjci.

Za kažipot vzemite Chardon Rd. (Route 6) do Bishop Rd., tam obrnite na levo do Eddy Rd. in od tam naprej boste našli napis. Ker vremenski prerok ne razume belokranjskega jezika, nam ni mogel obljubiti, kakšno vreme nam bo dal, zato imamo za slučaj slabega vremena pripravljen Slovenski narodni dom na St. Clairju.

V. M. Schneller.

O ŽELEZNISKI NESREČI NA POSTAJI SLAVKOVCI

Dne 28. aprila je prišlo zaradi velike nepredvidnosti odpravnik vlakov Djurdjevića Rodoljuba na postaji Slavkovci do nesreče. Tovorni vlak št. 65 je trčil v čel osebne vlaka št. 903. Pri delu osebne vlaka št. 903. Pri tem je bilo ubitih šest, težje in lažje ranjenih pa 26 ljudi.

V zvezi s to prometno nesrečo so se pojavile v inozemskem tisku neresnične vesti. "New York Herald-Tribune" je objavil 3. maja dopis svojega dopisnika iz Beograda s senzacionalnim naslovom "Aretirani duhovniki žrtve prometne nesreče v Jugoslaviji." Vest je izmišljena, kajti med šestimi smrtnimi žrtvami je bilo pet kaznjencev, ki bi morali biti pripeljani iz Zenice v kaznilnico. Med njimi je bil edini duhovnik Petar Dapac.

ALI JE VAM ZNANO?

V Ameriki porabi sleherni Amerikanec povprečno 5.000 vžgalic na leto. V Franciji, kjer ima vlada monopol nad vžgalicami, mora povprečni Francoz shajati za 1.350 vžgalicami na leto—ki pa so mnogo slabše vrste kot pa so naše ameriške vžgalice, a so pa mnogo dražje.

IVO PIRKOVIČ:

Bilo je pod Gorjanci

SVETI SATAN

(Nadaljevanje)

"Dne 15. junija . . . Danes sem bila priča prvega umoru. Me je zelo pretreslo in kar strah me je. Naši so ubili nekega partizanskega komandanta, ki je zelo težko umrl. Niso ga smeli ustreliti, ampak zaklati. Ubogi zaslepljeni človek, padel je, ko niti ni vedel, zakaj se je boril. Danes smo zopet dva. Ko hodim mimo grobov po vodo ali v vas, me je skoraj groza. Tu, visoko pod Gorjanci, počivajo oni, ki so imeli osvoboditi slovenski narod. Ni jim bilo dano, ker so šli na napačno pot. S težkim srem gledam, kako se množijo grobovi. Med skalami, v neblagoslovljeni zemlji, pod kronami košatih smrek. Na njih grobu ni križa, ni cvetja, samo pogled lastnih bratov, poln zaničevanja, se ustavi včasih na njihovih grobovih . . .

"Dne 26. junija: Nocoj bomo požgali grad Pogance. Že pred dvema dnevoma smo vse zaplenili in pobrali. Milana že ves dan prosim, da grem z njimi; pravi, da je prenevarno. Naposled sem ga le preprosila, da sem šla. Šli smo ob 12. uri, ob pol enih je

bil grad zažgan. Polili smo ga z bencinom. Gorelo je sijajno. Zažgali smo ga zato, ker so mislili partizani napraviti notri postojanko. (Partizani sploh niso utrjevali in držali postojank; op. I. P.) Dobili smo zelo dragocene stvari, ki smo jih nekaj časa vlačili s seboj, potem smo jih pa pustili.

"Dne 3. julija: . . . Danes je prvi petek v mesecu juliju. Tovariš Gorazd (kaplan Anton Šinkar, op. I. P.) je spovedoval preteklo noč in zjutraj je prišel gospod kaplan iz Stopič (Janez Urbanč, op. I. P.) in nam podelil sveto obhajilo. Globoko v gozdu, med gorjanskim skalovjem. Pri svetem obhajilu nas je bilo 33. Ni mogoče opisati občutkov, ki sem jih imela. Bilo je nekaj pretresljivega in obenem veličastnega. Pod vrhovi Gorjancev, globoko v skalnih gozdovih pride Bog k nam. Ravno tako kot v katakombah. Preprijeto tako svobodni se sedaj skrivamo po gozdovih . . .

"Dne 16. julija: . . . Doma me je tako pretreslo, če sem slišala o umoru, sedaj pa gledam hladnokrvno. Kdor je proti nam, gre rakom živjati, to se razume. Seveda ne brez vzroka. Streljamo malo, bolj pobijamo. Škoda naboja za partizanske buče. Pred napadom nam tovariš Gorazd podeli odvezo. Svetinje imamo vsi . . . Človek mora biti trd za vse. Koder hodimo po hostah, puščamo za seboj grobove . . .

Pretrsljiva izpoved! Pretresljiva ne le zavoljo žaloiger onih, "ki so imeli nalogo osvoboditi slovenski narod," pa jim na tako krut način "ni bilo dano," ampak tudi kar nam z otroško odkritostnostjo razodeva, kako je ob vonju sveže človeške krvi pod blagoslovljeno svetinjo kamelelo človeško srce: ". . . sem bila priča prvemu umoru. Me je zelo pretreslo in kar strah me je . . . me je skoraj groza . . . S težkim srem gledam, kako se množijo grobovi;" in komaj mesec pozneje: ". . . sedaj pa gledam hladnokrvno . . . Streljamo malo, bolj pobijamo . . . Človek mora biti trd za vse. Koder hodimo po hostah, puščamo za seboj grobove."

To se je zgodilo s "Štajerskem bataljonom" z mehkim dekliskim sremom v enem samem kratkem mesecu.

Dnevnik je pisal v "Štajerskem bataljonu" tudi Joško Jakoš iz Dobrunj pri Ljubljani in najdemo tudi pri njem zapisek o "raciji" na Pogancih, ki jo omenja Silva: "Pri zadnji raciji na Pogancih smo odprli tudi uto, ki je sedaj v gozdu pri St. Joštu. Dobili smo tudi precej dragocene porcelane in srebrnine, od katere smo nekaj prodali med trojko, nekaj pa sva jo s Polde-tom (Jakoš meni leta 1919 rojenega Leopolda Selana, peka iz

Dobrunj, podnarednika ordinanca poveljstva 11. bataljona MVAC. Leopold Selan je bil v prvi sedemnajstori "Štajerskega bataljona" in je kasneje nekje padel) zakopala v gozd pri St. Joštu. Tako, če bomo ostali živi, nam ne bo treba en dan beračiti." (Dokumenti o plavogardiističnem narodnem izdajstvu, zvezek 3, št. 23).

Tudi poročnik Milan Kranjc, ki je bil pozneje poveljnik drugega belega bataljona, je še dolgo vlačil s seboj grajske preproge, s katerimi je krasil svoje poveljniške prostore, iz okvirjev izrgane stare oljnate slike in velik srebrni zvonec iz grajske kapele.

Dvajsetletni narednik Joško Jakoš iz Dobrunj pri Ljubljani, ki nam opisuje plen s Pogancev, je bil pozneje pisar Kranjčevega bataljona, kakor se sam podpisuje. S poročnikom Milanom Kranjcem in kaplanom Antonom Šinkarjem, ki si je pustil rasti brke in si pobarval lase, da bi ga ljudje ne spoznali, je bil tista trojka, o kateri so si belogardisti mnogo šepetali in ki je odločala o življenju in smrti jetnikov. Neke priče govore, da je Jakoš jetnike tudi sam pobijal. Belogardisti so se pritoževali, da ima nemirne noči, da v snu kriči in da je težko z njim spati. Zelja, da bi dočakal dni, ko bi lahko v gozdu izkopal svoje zaklade, ki so bili že o kresu 1942 toliki, da mu vse življenje "ne bi bilo treba en dan beračiti," se mu ni izpolnila, kakor razberek iz oruemenih zapiskov velikega Kočevskega procesa iz oktobrskih dni leta 1943.

Mirnopoški kaplan Anton Šinkar, ki je bil pristaš "plave politike," je pozneje svojim sodni-

BELOKRANJCI

vabijo na

DOMAČO ZABAVO

na prostem na
KALIOPOVI FARM
blizu CHARDON RD.
in Eddy Rd.
v nedeljo,
10. junija 1951

Igra Krajc - Tušek orkester

kom na Kočevskem procesu odločno zanikal, da bi bil kriv kake smrti v "Štajerskem bataljonu," češ da je bil samo kurat po nalogu papeža in škofa, ki "kakor komandant brigade naroči . . . in morajo izvršiti." Že po vojni, 5. septembra 1949, pa mi je gospa

Marija Rudeževa na Gracarjevem turnu pripovedovala zgodbo, kako je reševala izpred belogardističnih pušk med osmimi obsojenci že zvezanega Janeza Šiško, "mladega gospodarja, ki ima majhne otroke."

(Dalje prihodnjič)

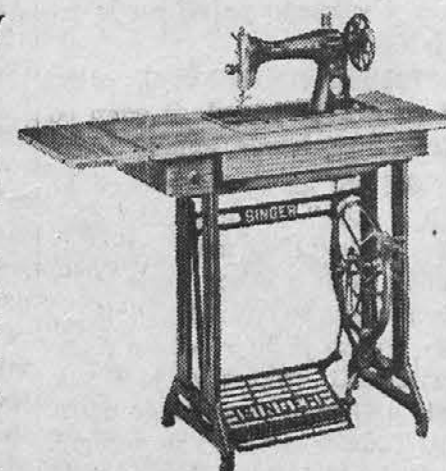
EUCLID POULTRY

549 EAST 185th ST., KE 1-8187

Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

PRIPRAVLJEN ZA TAKOJŠNJO DOSTAVITEV V JUGOSLAVIJI

Nov SINGER šivalni stroj je standard model za Jugoslavijo. Okrogel čolnček od strani; močno kovinasto ogrodje; nožni pogon; stojalo in miza je najboljša Singer kvalitete; bo trajalo za celo življenje.

SAMO
\$150.00

Z električnim motorjem \$35.00 več.

Okoristite se s to ponudbo in razveselite svoje v domovini z darom trajne veljave.

Navedena cena stroja krije vse stroške do naše najbližje Singer podružnice v Jugoslaviji, katerih je sedaj šestnajst v sledečih mestih:

ZAGREB KARLOVAC SPLIT OSIJEK SARAJEVO DUBROVNIK RIJEKA LJUBLJANA CELJE MARIBOR BEOGRAD KRAGUEVAC NIŠ SUBOTICA SKOPJE TITOGRAĐ

Vaš sorodnik ali prijatelj prejme nov SINGER stroj v podružnici, ki je najbližja njegovega stanovanja. Dostavitev garantirana v okviru 3 tednih. Vsak šivalni stroj je garantiran kot tukaj v Ameriki. Prejemniki bodo dobili istotam vse pristne Singer dele za popravila, kadar jih bodo rabili in pristno Singer postrežbo, ki je svetovno znana.

Da ne boste prevarani, si zapomnite, da SINGER družba prodaja svoje šivalne stroje samo v svojih Singer prodajalnah, k jih spoznate po znani "S" rdeči črki, ki je varstvena znamka.

Imamo na razpolago tudi SINGER likalnice (peglazne) specialno narejene za 220 volts elektriko, ki jo imajo v Jugoslaviji. Cena \$10.95.

Vse listine izvršimo pri nas zastoj, ki so s tem v zvezi. Ko bo stroj dostavljen, prejmete od prejemnika potrdilo s lastnoročnim podpisom, ki vam bo dostavljen potem našega urada. Vsa pojasnila vam radi volje poda naš zastopnik Erazem Gorshe, samo pokličite ga ali pišite, pa dobite vse informacije točno in zanesljivo. On sprejema naročila.

THE SINGER SEWING MACHINE CO. CENTRAL AGENCY

10026 EUCLID AVE. CLEVELAND 6, OHIO
Telefon: SW 1-6300

Hitra odprema hrane v Jugoslavijo

Iz našega skladišča v Trstu odpremo v NAJKRAJŠEM času vsa naročila brez vsakršnih stroškov za prejemnika v Jugoslaviji.

Vsako naročilo je POPOLNOMA JAMČENO. Obrnite se z zaupanjem na našo tvrdko, postreženi boste v vaše največje zadovoljstvo.

Ako želite sestavo paketa po vašemu lastnemu okusu, obrnite se na nas pismeno ali ustmeno.

Najfinejša bela moka 100 lbs. \$11.00 Koruzna moka 100 lbs. \$9.00

PAKET št. 1 \$7.90

5 lbs. kave
5 lbs. sladkorja
5 lbs. riža
5 lbs. spaghetti

PAKET št. 4 \$15.75

10 lbs. kave
10 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
20 lbs. moka

PAKET št. 7 \$8.25

5 lbs. mila za pranje
5 lbs. mila za umivanje
2 lbs. mila za britje

PAKET št. 10 \$14.50

ZA DECO
10 lbs. sladkorja
10 lbs. farina
10 lbs. riža
3 lbs. kakao
5 lbs. mleka v prahu

PAKET št. 2 \$11.20

10 lbs. riža
5 lbs. sladkorja
20 lbs. moka
4 kg. olja

PAKET št. 5 \$12.30

2 lbs. masla (butter)
2 lbs. čokolade
1 lb. kakao
1/2 lb. rozine (raisins)
1/2 lb. čaja
1 lb. poper v zrnu
20 pak. noodle soup

PAKET št. 8 \$13.35

10 lbs. sladkorja
5 lbs. kondenz. mleka
1/2 lb. kakao
1/2 lb. čaja
5 lbs. masla (butter)
10 pak. noodle soup

PAKET št. 3 \$13.75

10 lbs. masti
10 lbs. spaghetti
10 lbs. ječmena (barley)
2 kg. šunke

PAKET št. 6 \$23.70

10 lbs. kave
20 lbs. sladkorja
10 lbs. riža
10 lbs. spaghetti
10 lbs. masti
5 lbs. mleka v prahu

PAKET št. 9 \$10.25

2 lbs. kave
5 lbs. riža
5 lbs. sladkorja
5 lbs. spaghetti
5 lbs. moka
2 lbs. kondenz. mleka
1/2 lb. kakao
1 lb. čokolade
10 pak. noodle soup

Kava v vrečah	25 lbs. \$21.90	Svinjska mast v zaboju	37 lbs. \$13.55
Sladkor v vrečah	50 lbs. \$11.00	Milo za pranje	63 lbs. \$17.50
Riž v vrečah	50 lbs. \$11.00	Gres v vrečah	50 lbs. \$13.00
Spaghetti v zaboju	50 lbs. \$11.85	Fižol beli v vrečah	50 lbs. \$ 7.50
Ječmen (Barley)	50 lbs. \$11.00	Fižol rdeč v vrečah	50 lbs. \$ 8.00

Razumljivo je, da je v cenah vključena zavarovalnina za dostavo do najbližje železniške ali parobrodne postaje prejemnika.

Pošljite pismo, naročila, ček ali Money order na

RAPID GIFT SHIPPING CO.

220 BROADWAY, NEW YORK 7, N. Y.

SUITE 1206

tel. REctor 2-3554

HIŠA NAPRODAJ

Iz opeke zidana hiša s 7 sobami. Sprejaj je prostor za parkanje, ker je bil preje veliko let salon ali gostilna. Vse čisto in popravljeno znotraj, tako da se lahko kar naselite notri. Plin, voda in elektrika. Poleg je cottage s 3 sobami; sprejaj je 300 čevljev široko, zelo dosti prostora ker je 6 akrov zemlje, ki meri od Route 20 do železniških tračnic New York Central. Samo ena milja od Geneve, proti Clevelandu. Zdj imate priliko za kupiti in tudi cena ni visoka. Za pojasnila lahko izveste pismeno ali če pridete k meni na dom, kjer bom od sedmih do devetih zvečer. Ali mi pa pišite kdaj da pridete pogledat, da me lahko doma dobite.

JERRY STROJIN

R. D. 3, Box 181

Geneva, Ohio

SLOVENSKA DVOJICA

Z leto in pol starim otrokom želi dobiti stanovanje s 3, 4 ali 5 sobami. Žena je bolničarka. Mirna družina. Pokličite po 4. uri popoldne.

KE 1-7197

For Your Vacation, Welcome to

Christiana Lodge

SLOVENIAN RESORT

The Hotel has 30 rooms with connecting showers. There are 17 cottages each with private shower. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

DOMINIK KRASOVEC, Prop.

P. O. Edwardsburg, Michigan

Phone 26 F 14

DELO DOBIJO MOŠKI

MASINISTI — LATHE-HANDS
DRILL PRESS OPERATORJI
Si morajo sami vzpostaviti delo. 1. sif — visoka plača od ure. Nadurno delo.

Vprašajte za Mr. Hasman
Federal Foundry Supply Co.
4600 E. 71 St., južno od Harvard

VOZNIK TRUKA

za dostave po mestu samo.
Plača od ure.
Stalno.

Vprašajte za Mr. Hasman
Federal Foundry Supply Co.
4600 E. 71 St., južno od Harvard

MESAR

DOBI STALNO SLUŽBO IN
DOBRO PLAČO

pri

Joe Siskovich
15802 WATERLOO RD.
IV 1-2686

ZANESLJIVI MOŠKI

DOBIJO STALNO DELO
PODNEVI KOT
ARC VARILCI
MAINTENANCE
PAINT SPRAYER
SHEET METAL WORKER
TOVARNIŠKI DELAVCI
TEŽAKI

Dobra plača od ure in nadurno delo.
Prosta hospitalizacija in
druga zavarovalnina.

BISHOP & BABCOCK

MFG. CO.

Vogel E. 49 St. & Hamilton Ave.

HEAT TREAT FOREMAN

Tretji sif.

Plača in druge podpore.
Mora znati angleščino.

Employment urad odprt dnevno
od 8. zj. do 4.30 pop., ob torkih in
četrtkih zvečer od 6.30 do 9. zv.
ob sobotah od 9. zj. do popoldne.

THE OLIVER CORP.

19300 EUCLID AVE.

RE 1-0300

V torek in četrtek zvečer KE 1-0301

GARANTIRANE

RABLJENE LEDENICE

NA ELEKTRIKO IN PLIN SE PRODA

OD \$20 NAPREJ.

PERME'S

720 EAST 152nd STREET, UL 1-2525

DELO DOBIJO MOSKI

TOOLMAKERS

ZA VSE SIFTE
6 DNI TEDENSKO
PLAČA OD URE
FERRO MACHINE
FOUNDRY
3155 E. 66 ST.

Drill Press operatorji

Morajo biti izurjeni.

Podnevi.

Plača od ure.

PICKER X-RAY CORP.

17325 Euclid Ave.

SHAKE-OUT

ponoči. Dobra plača od ure.

40 ur na teden poleg

nadurnega dela.

Zglasite se osebno.

D. F.'s dobrodošli.

MEECH FOUNDRY, INC.

9906 MEECH AVE.

(od Harvard)

MAINTENANCE MAN

OPERATORJI

vajenci

Plačane počitnice, skupinska
zavarovalnina in plačana
hospitalizacija.

GENERAL

CHEMICAL DIV.

ob vznožju WARNER RD. HILL

KOVINSKI

DELAVCI

for

Industrial Sheet Metal

Obrambno delo

50-ur tedensko

Plača od ure

Vprašajte za MR. KASSOR

THE FOUNDRY

EQUIPMENT CO.

1831 COLUMBUS RD.

(med W. 25 St. Market in staro

Erie R. R. postajo)

OLIVER

POTREBUJE

Boring Machine

operatorje

External brusarje

Press pomočnike

Arc varilce

Sheet Metal Layout

REGULAR

Tool Room Machine

operatorje

Tool & Die Makers

Tool Makers

Incentivna plača ob začetku—

Morajo biti pripravljeni delati

katerikoli sif

Prinesite dokaz državljanstva

Employment urad odprt dnevno

od 8. zj. do 4.30 pop., ob torkih in

četrtkih zvečer od 6.30 do 9. zv.

ob sobotah od 9. zj. do popoldne.

THE OLIVER CORP.

19300 EUCLID AVE.

KE 1-0300

V torek in četrtek zvečer KE 1-0301

NAZNANILO!

Cenjenemu občinstvu in odjemalcem naznanjamo, da
smo prevzeli od poznanega Anton Jansa

Beverage Store

na 256 East 156th Street

V zalogi bomo vedno imeli najboljše vrste piva, vina,
mehke pijače in cordials. Dostavimo na dom.

Za naročila pokličite KE 1-2570 ali pa pridite sami.

Se priporočamo v naklonjenost.

WICK'S BEVERAGE STORE

CHARLES WICK, lastnik

ZAVESE

IZDELANE PO

NAROCILU

Cornices-pokrivala

za stole iz posebne-

MIMI MALENŠEK

KOVINARJI

ROMAN

(Nadaljevanje).

"V prihodnjih dneh boste videli prihajati na Gorenjsko ti-soče in desetstisoče nemških vojakov," je govoril v Kranju. "Poklical sem jih, da bodo naredili red v Oberkrainu. Pošte-nim ljudem se jih ni treba bati. Mi hočemo, da bi bil tu red, da bi ljudstvo delalo, da bi se pri-ključilo naporom rajha za zma-neni brezobzirno vojno napo-go..."

Za te besede so zvedeli tudi partizani in razumeli, da to po-ved. Prestano drdrajoči dol-gi tovorni vlaki so potrjevali Reinerjeve besede. Preoblečeni kurirji, ki so se prebijali skozi Kranj in druga mesta, so pre-strášeni pripovedovali, da so vse ulice in trgi polni vojaštva. Go-vorili so o topovih in oklopni-kih.

V tem težkem in nevarnem času je partizansko vodstvo sklenilo, da je treba enote zbra-ti, osvoboditi nekaj ozemlja in se od tam strnjeno braniti pred Nemci. Kurirji, ki so si utirali pot skozi globok sneg in se iz-

FOR —

CHICAGO

and all sections
of the Midwest

**OUR ADVERTISING
REPRESENTATIVES**

are the

**Chicago
Advertising Co.**

139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 3 well be-
haved children, urgently need
4-5 room unfurnished apartment.
Any good neighborhood except
South Side. Will be ideal tenants.
Please help. Call anytime. Mod-
erate rental.

DElaware 7-0367

RESPONSIBLE Mother with 5
children, desperately need 6
room unfurnished apartment.
Far North Side. Must be near
Catholic School. Moderate rent-
al.

CHesapeake 3-5991

HELP WANTED—Domestic

EMPLOYED Mother needs reliable
woman for general housework.
Must like children. Go.

Call after 5 p. m.
Diversey 8-3854

OUR PRESENT
HOUSEKEEPER

for 11 years is being married.
Require services
plain cook-housekeeper, under 45,
good references.
Winnetka (North Shore).
Private room, bath.
Near N. S. electric.
Write
DOROTHY RUTZ,
Postoffice 269, Glencoe,
Phone Glencoe 370,
Monday to Friday, 9 to 5 p. m.

HELP WANTED—MALE

MEN

THIS IS A FUTURE!
STEADY WORK AND PLENTY OVERTIME!
WELDERS

EXPERIENCED — NIGHT SHIFT — AND
DAY SHIFT

MATERIAL HANDLERS

Working conditions are best, employees say.
Free Hospitalization and many Company Benefits

BELL & GOSSETT CO.

8200 N. AUSTIN AVE. MORTON GROVE, ILL.

Široka Kriška gora se je raz-
tegnila ob ostrovrhem Storžicu.
Nad Trzičem je dremala Košu-
ta, Begunjsčica je izobčila hr-
bet. Ves usločen, veličasten, ob-
sijan s soncem in odsevom rdeč-
kaste luči, se je naslanjal na
njo Stol.

Miha je požiral z očmi prelepi
gorenjski svet in zamahnil z ro-
ko proti Stolu.

"Tam so Jesenice, pa jih me-
gla požira."

Vsi hkrati so se ozrli v go-
renjski kot, ki je tonil v modri-
ni in sončni luči. V mislih so
iskali Jesenice, kjer je morala
biti zdaj megla, puščoba in
mraz, saj se je v zimskih mese-
cih sonce obešalo samo po ro-
bovih, v mesto pa ni moglo po-
sijati.

"Pri nas v Kropi tudi pozimi
ni sonca," se je oglasil eden od
Kroparjev, kovač Feliks.

"Saj ste ga vendar nekoč lo-
vili v koš," se je pošalil Gaš-
per, ki je poleg zvite odeje in
puške nosil s seboj harmoniko.
Harmoniko je čuval bolj kot pu-
ško. Puško je že v nekem napu-
du izgubil. Takrat ga je Drago
trdo prijel, skoro bi ga ustrelil.
Toda tovariši so se potegnili
li zanj, saj je bil dober fant, in
nazadnje ni puška vendar več,
kot človek. Tako mu je menda
harmonika rešila življenje. Gaš-
per pa si je priporil novo pu-
ško. Prav za prav, priporil si je
ni, toda nekako je prišel do nje.
V neki vasi jo je predrzno ukra-
del z nemškega kamiona in ušel,
ko so ga že opazili in streljali
z njim. Pritekel je do ogla, se
utsavil in začel streljati nazaj.
Nihče ni prav vedel, toda Gaš-
per je vedno trdil, da je podrl
Nemca. Naj je bilo kakorkoli,
izgubljeno puško so mu odpu-
stili.

"Mar ni res, da ste lovili son-
ce? Nov koš ste naredili in po-
krov na njem in ste ga postavi-
li vrh hriba, kjer je sonce naj-
lepše sijalo. Ko ga je bil poln
koš, ste ga trdno zaprli in tekli
z njim v Kropro. Toda, preden

ste prišli v mesto, vam je sonce
ušlo. Ha, ha, ha!" se je prisrčno
zasmejal nedolžni šali.

Za njim so se smejali vsi dru-
gi. Šala je bila navadna, stokrat
pogreta, vendar so se zasmeja-
li. Veseli so bili lepega dne, ve-
seli zavesti, da se bodo združi-
li z drugimi, da je konec poti-
kanja po zakotjih in večnega
strahu.

Gašper se je pripravljaj, da
jih bo še razdiral o Kroparjih,
ko je Albin pokazal preko Save.
"Ali vidiš tamle tisto luknjo
med skalami?"

"Da. Kaj pa je tam?"

"V tisti luknji so letos ubili
osem partizanov. Sami domači-
ni so bili, največ iz Podbrezjaj.
Zamahnil je z roko proti dobro
vidnemu sotočju Save in Trži-
ške Bistrice. "Izidal jih je neki
medicinec ali kaj, ki so ga po-
klicali k ranjenemu tovarišu."
"Svinja!" je s stisnjenim, gol-
tajočim glasom rekel Drago.

"Ali še živi?"

"Ne vem. Ampak, fantje so
padli junaško. Če mi je usojeno
pasti, bi tudi jaz želel tako. Pra-
vil mi je neki človek iz teh kra-
jev. Prišli so Nemci, toda fantje
so se hrabro branili. Nemci jim
niso mogli do živga. Potem se
se je na vrhu, v grlu jame, ne-
nadoma prikazal Nemec, čez pas
privezan z vrvm. Sestrelili so
ga, seveda. Ampak, tisti ni bil
Nemec, vidite. Pripeljali so ga
iz Begunij in ga oblekli v svo-
jo uniformo, takega so pa spu-
stili v jamo, našim za tarčo."

"Ali je resnica?"

"Živa resnica! Kakor da bi
Nemcem kaj takega ne mogel
prisoditi! To in še dosti hujšega
so že storili. Potem so pa jeli
napadati. Ne vem, kako dolgo
je vse trajalo. Naši so se bra-
nili in se dolgo držali. Nazadnje
ko ni bilo nobenega izhoda več,
so se skoraj vsi popadali, sta
zadnja dva zapela. "Nabrusimo
kose" in sta se sama ustrelila;
da bi jim ne prišla živa v ro-
ke."

Drago, Miha in Potočnik so

NOV SLOVENSKO-HRVATSKI
ZEMLJIŠKI URAD
NA WATERLOO RD.
Ako nameravate prodati vašo hišo, apartment ali
biznes, se lahko zanesljivo obrnete na
MR. RUSOV ali MR. NOVAK
RUSNOV REALTY
404 EAST 156th STREET
takoj za ogled na Waterloo Rd.
tel. IV 1-5110

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO'S BASEMENT

Razprodaja!

Regularno 2.98

Znanega izdelka

**ČIPKASTE
ZAVESE**

1.95
Pair

72" široke vsak par in 78" dolge
Zavesa iz pristnih čipk iz zaloge
enega najbolj uglednih ameriških
izdelovalcev—izberite si izmed
dveh atraktivnih vzorcev; oba
"eggshell" barve. Vaša okna
bodo poleti lepo okrašena s temi
zavesami!

Poštna in telefonska naročila sprejeta—Pokličite CHerry 1-3000

Basement oddelek z zavesami

"Sun-Master"

FLEXIBLE
Steel Slat

**BENEŠKI
ZASTORI**

3.49

Zmerite od znotraj ali zunaj
oboja, kakor želite. Ne dodajte
ničesar.

Lepa kontrola proti soncu

- Jeklene late z vpečenim enajlom
- Vrvica na zobčastih kolescih
- Avtomatične
- Kombinacijski ožlepi z prednjo
desko
- Bonderizirane
- Nevarjavljiva železnina
- 23" do 36" široki; 64" dolgi
- Ivory fini

Beneški zastori dajo vašemu
domu tisto "zgotovljeno" do-
vršenost, ki jo želite imeti.
Se jih lahko preuredi.

Poštna in telefonska naročila sprejeta—Pokličite CHerry 1-3000

Basement oddelek z zavesami

Skoraj ves bataljon je bil zbran,
le nekaj domačinov iz vasi pod
Jelovico se ni odzvalo. To so
bili terenci, ki so si izkopali do-
kaj varne bunkerje v bližini do-
mačih vasi in se pri tem zana-
šali na pomoč sovaščanov. Bili
so dobri in slabi terenci. Njiho-
ve naloge so bile težke in ob-
širne, marsikateri pa je posedal
po kmečkih pečeh, se grel, je-
del kuhane suhe hruške, mo-
droval in se skrival brez prave-
ga haska.

Partizani so se bili že razme-
stili. Nekateri so odšli v Pečev.

(Dalje prihodnjič)

PIKNIK

Slovenske zadružne zveze

se vrši v

nedeljo, 10. junija

na vrtu

**AMERIŠKO-JUGOSLOVANSKEGA
CENTRA**

na Recher Ave., Euclid, O.

Na razpolago bo dobra godba, izvrstna kuhinja
in vsi drugi pripomočki za zdravje in dobro voljo.
Ples v dvorani doma. Brezplačni listki za nagrade se
dobe v vseh treh trgovinah. Poleg bogatih dobikov
se bo oddalo tudi grocerijo v košarah. Listki bodo
vlečeni ob 7. uri zvečer.

Udeležite se tega piknika—pripeljite s seboj svoje
prijatelje in znance.

Odbor Slovenske zadružne zveze

VABILO NA FORMALNO OTVORITEV GOSTILNE

TOWN HOUSE BAR

92 ERIE ST., WILLOUGHBY, O.

v PETEK in SOBOTO, 8. in 9. JUNIJA

Prijazno se priporoča vsem znancem in prijateljem za obilen poset naše
gostilne, kjer vam bova vedno postregla z najboljšo pijačo in okusnim doma-
čim prigrizkom. V petek bo zabava ob zvokih Hammond orgelj, ki jih igra Miss
Peggy Probst—v soboto igrajo Continental Trio.

TONY in JEAN PERUSHEK, lastnika tel. WI 2-2141